

Viron uusi taideakatemia EKA yhdistää vanhaa ja uutta betonirakentamista

Maritta Koivisto, arkkitehti SAFA, päätoimittaja Betoni

Vain kivenheiton päässä Tallinnan rautatieasemasta ja Balti Jaam -torista sijaitsee Viron taideakatemian uusi päärakennus, joka on virolaiseen tapaan yhdistelmä uutta ja vanhaa. Vanhat betonirakenteet säilytettiin monilta osin ja uudet rakenteet sovitettiin vanhaan.

Viron taideakatemian uusi päärakennus, EKA – Eesti Kunstiakadeemia sijaitsee Tallinnan vanhan kaupungin ja meren välissä. Entinen vaate- ja sukkatehdasryhmä purettiin osittain ja osa vanhoista rakennuksista säilytettiin. Uusi, moderni ja valoisa uudisrakennus sijoitettiin rakennuskokonaisuuden keskelle. Yhdessä niistä muodostuu nyt Viron taideakatemian päärakennus, jossa sijaitsevat tilat sekä opettajille että oppilaille, jotka ovat tähän asti olleet jo vuosien ajan hajautettuina eri puolille Tallinnaa. Uusi rakennuskokonaisuus yhdistää myös kaikki toiminnot – taiteen, käsityön, sisustus-suunnittelun, arkkitehtuurin, konservoinnin ja taiteen historian opetuksen.

Uudisrakennuksen katolle rakennettiin kaksi isoa kattoterassia, joista aukeaa upea näköala sekä merelle että kohti Tallinnan vanhaa kaupunkia.

Vanhan tehtaan muutostöistä ja uuden rakennuksen suunnittelusta vastasi virolainen arkkitehtitoimisto *Kuu Arhitektid*, joka myös voitti vuonna 2014 Viron Taideakatemian päärakennuksesta järjestetyn arkkitehtikilpailun. Kilpailun jury kiitteli erityisesti ratkaisua, jossa vanhan ja uuden rakennuksen välille aukeaa valoisa ja suojaisa sisäpiha.

Viron taideakatemian EKA:n tunnistettavin julkisivu on Põhja-puistotien puolella sijitseva korttelin vanhin rakennus. Arkkitehti *Eugen Habermannin* vuonna 1926 suunnittelemassa ja vuonna 1932 valmistuneessa rakennuksessa oli jo alkujaan kestävät rakenteet, korkeat huoneet, paljon valoa ja tilaa. Vanhan tehdasrakennuk-

sen mukauttaminen taideakatemian tarpeisiin oli melko helposti toteutettavissa.

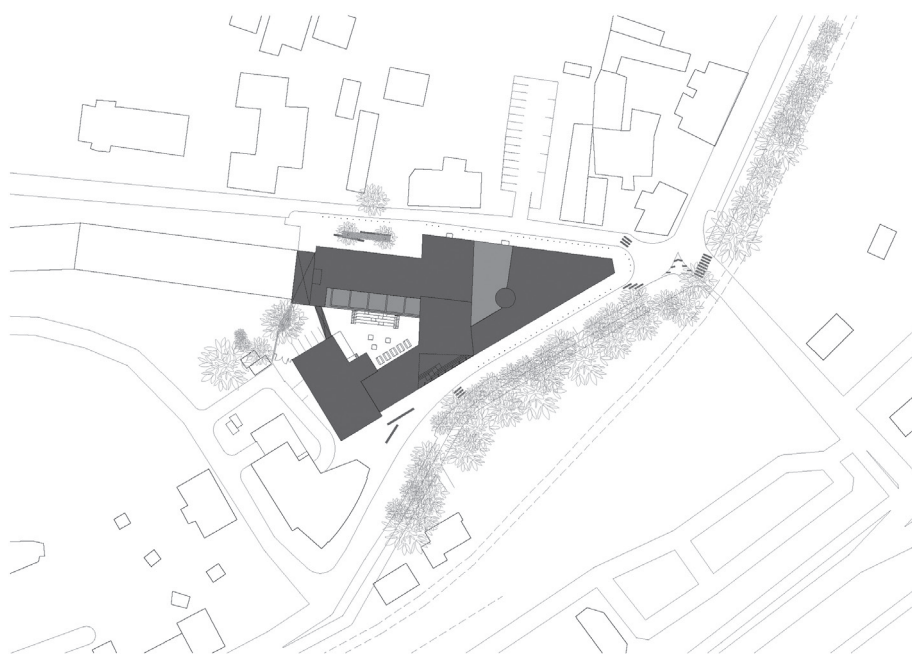
Vanhin osa luo Taideakatemialle sen ulospäin tunnistettavimman fasadin ja kulman, jonka näkee, kun kulkee Põhja-puistotietä pitkin kohti rautatieasemaa. Kulman kärkeen on aseteltu EKA-valokyltit.

Rautatieaseman puoleinen kulmarakennus taas edustaa 60-luvun neuvostoaikaista tehdasrakentamista tyypillisimmillään.

Arkkitehtien tehtävänä oli löytää jokaiselta aikakaudelta jotain, joka oli säilyttämisen

1 Viron taideakatemia sijaitsee Põhja-puistotien ja Kotzebue-kadun risteyksessä

2 Pääsisäänkäynti. Sisään pääovesta käydään mustan, metallisen pilaririvistön läpi. Eugen Habermannin suunnittelemassa osassa sijaitsee Viron suurin taidekirjakkokoelma. Tila on katutasoa hieman alempana, joten katutasolta näkee hyvin sisään ja toisaalta kirjastosta aukeavat laajat näkymät puistoon.



1





3

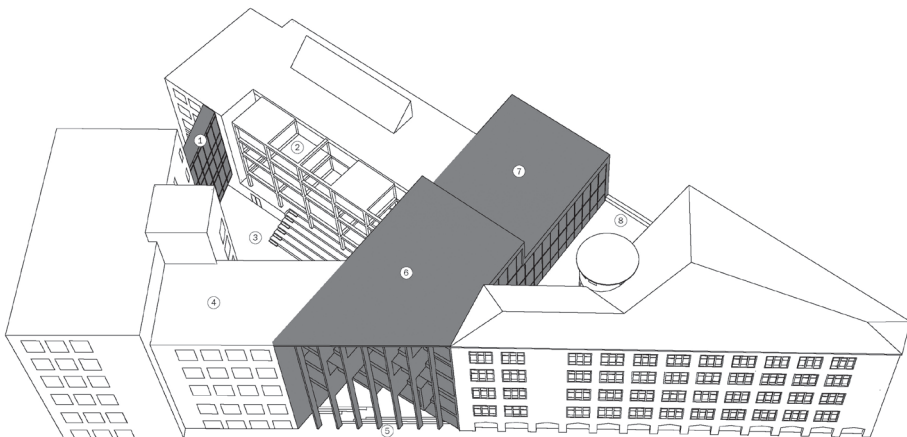




5



6



7

3,4 Taideakatemia vanhimma osasta löytyy hissi-kuilu ja vanha portaikko, jonka yläpäästä löytyy ylioppilaskunnan tila.

5 Vanhin rakennuksen osa.

6 Uudisosa näkyy julkisivuissa verhoiltuna mustalla metalliohutellevyllä.

7 Rakennuskokonaisuus koostuu kolmesta vanhemmasta rakennuksesta ja uudisosa sijaitsee keskellä.

1 Uusi yhdyskäytävä

2 Uudistettu osa, jossa luokahuoneita ja terasseja

3 Sisäpiha

4 Kattoterassi

5 Pääsisäänkäynti

6 Keskiosan pääaulatilat, joista yhteydet eri kerroksiin, auditorioihin ja näyttelytiloihin

7 Kattoterassi

8 Näyttelytila, jossa sisäänkäynti aulasta ja kadulta

arvoista. Näin onkin tehty. Vanhat seinät on jätetty osittain alkuperäiseen asuunsa. Sivukäytävän rappuset ovat vinot ja askelmissa näkyvät vuosikymmenten kulutuksen jäljet.

Vanhan tehtaan tilat olivat melko helposti muokattavissa optimaalisin kustannuksin uuteen käyttötarkoitukseen.

Eri-ikäisiä ja -kokoisia rakennuksia yhdistää toisiinsa koko kompleksin keskellä oleva musta "sydän". Tässä ainoassa täysin uudessa osassa ovat rakennuksen sisäänkäynnit sekä julkiset toiminnot, kuten aula, ravintola ja auditorio.

– Halusimme paljastaa rakennuksen kerrostumat, emme peittää. Käyttäjät voivat jättää ja lisätä omia käytön jälkiään vapaasti, kertoo arkkitehti Koit Ojalaiv.

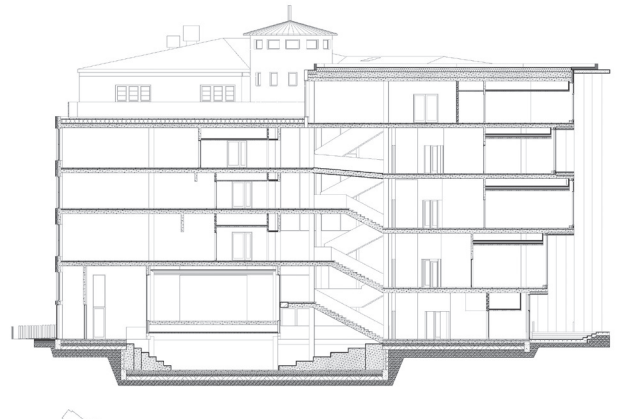
Avoimuutta ja yhteistyötä on luotu lisäämällä näkyvyyttä ja näkemistä. Käytävillä voi jäädä katselemaan, millaisia oppitunteja ja opetusta luennoilla tai harjoitustöissä on meneillään.

Kestävät betonirakenteet

Vanhasta tehtaasta on jätetty jäljelle mahdollisimman paljon: rustiikit, monta eri toimintaa sisältäneet rakenteet ja seinäpinnat jäivät entiselleen. Habermannin talon seinäpinnoista kaivettiin esiin vanhoja maalipintoja, mutta



8



9

Manu Betonitööt



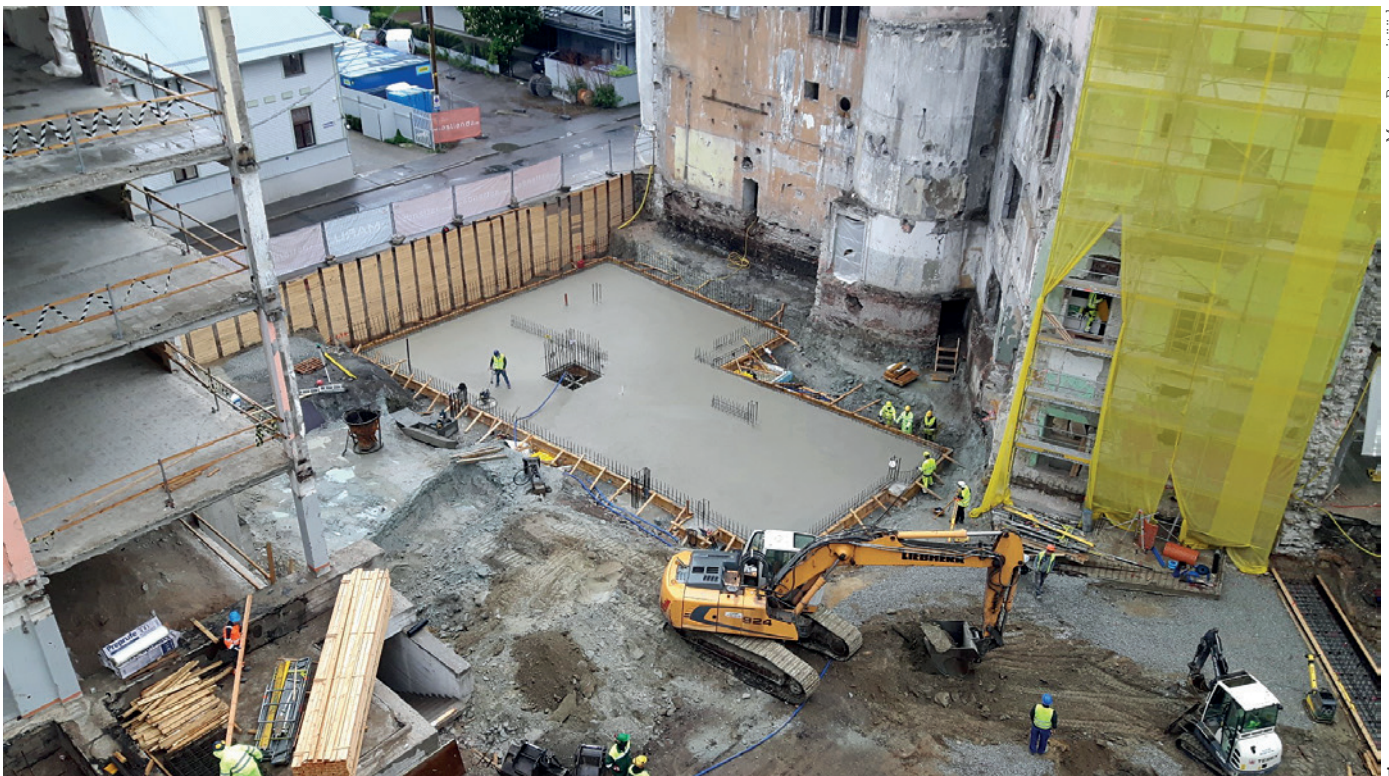
10

8 Leikkaus

9 Leikkaus

10, 11 Paikallavalua uudisosan kohdalla

12 Uudisosan pilari-palkkikehikkoa kutsutaan pystyputarhaksi. Viiniköynnäkset tulevat kiipeämään pilareihin kiinnitettyjä vajereita pitkin. Kehikon sisälle työntyy ulokkeina kolme lasiseinäistä kokoushuonetta, joihin näkyy joka puolelta. Ylemmissä kerroksissa on aulailoja pihalle päin, jolloin eri rakennuksista näkee sisätiloihin pihan poikki. Näin korostetaan tilojen ja toimintojen avoimuutta ja läpinäkyvyyttä.



Manu Betonitööt

11



12

niitä ei restauroitu. Vanhojen kierreportaiden kaiteista on hiottu vain suurimmat ruosteet pois.

Rakennuksen päärakennusmateriaali on betoni. Neuvostoliiton aikaiset rakennusosat ovat pääosin elementtirakenteisia ja vanhimmat (pre-soviet) sekä uusimmat osat on valettu enimmäkseen paikalla. Uuden rakennuksen rakenteet on sovitettu vanhojen rakennusten mittakaavaan.

Varsinaisen lämpimän julkisivun edessä betoninen pilari-palkkikehikko on samoilla sijoilla, missä paikalta puretun seinän tukipilarit aiemmin olivat. Pilari-palkkikehikkoa kutsutaan pystypuutarhaksi. Aikanaan viiniköynnökset tulevat kiipeämään pilareihin kiinnitettyjä vajioreita pitkin.

Myös uudisrakennuksen puolella on näkyvissä paljon puhdasta ja osin rosoistakin betonipintaa. Auditorion vieressä sijaitsee galleriatila, jonka voi yhdistää suureen auditorioon liikkuvan seinän avulla. Galleriatilan puhdasvalupintaiset betoniseinät on valettu Perin Maximo-järjestelmämuoteilla. Galleriatilan betonipinnat ovat tyylikkäästi siistien muottisaumojen ja sideoptiikan ansiosta. Paikalla-valetut betonityöt toteutti Maru Betonitöid.

Kaikkien tilojen betonilattiat ovat pääosin hierretty ja kevyesti hiottuja.

Sisustuksessa osa seinistä ja lattioista on verhoiltu puulla, jolla luodaan kontrastia rou-

hean betonin kanssa. Samalla puuverhoilu toimii akustisena elementtinä.

Viron taideakatemia yhdistää eri tiedekuntia

– Ajatuksena oli lisätä eri tiedekuntien yhteistyötä. Koska koulun opiskelijat ovat luovia ihmisiä, jo suunnittelun tavoitteena oli, että rakennus ei olisi teos itsessään, vaan sen tehtävänä on tarjota tilat opiskelijoille ja opettajille, kertoo arkkitehti Koit Ojaliiv.

Taideakatemiassa onkin tiiviit suhteet myös ulkomaille, kuten Aalto-yliopistoon. Graafisen suunnittelun osastolla on läheiset suhteet Yalen yliopistoon, muotipuolella yhteistyötahot löytyvät Milanosta ja Lontoosta.

Tällä hetkellä Taideakatemiassa opiskelee runsaat 1300 opiskelijaa. Opiskelijoita tulee paljon myös ulkomailta, ja myös Suomesta. EKAssa voi edelleen opiskella aloja, jotka on monien muiden maiden oppilaitoksista poistettu.

– Esimerkiksi muotoilussa maailmalla siirrytään kohti tutkimusta ja abstraktimpaa lähestymistapaa. Meillä sen sijaan on yhä lasiosasto, maisemasuunnittelua, tekstiilisuunnittelua, konservointia, kertoo arkkitehtuurin laitoksen dekaani *Andres Ojari*. – Opetamme edelleen kädentaitoja ja koneiden käyttöä.

Kalamajan alueesta on muodostunut aktiivinen ja luova kaupunginosa. Lähistöllä

sijaitsevat myös Telliskiven luova keskus, Viron nykytaiteen museo, Viron arkkitehtuurikeskus sekä virolaisen designin keskus. Myös Tallinnan keskusta ja vanha kaupunki ovat paikan välittömässä läheisyydessä ja sinne on hyvät julkiset liikenneyhteydet.

Uudessa päärakennuksessa on tilaa noin 12 000 neliometriä ja sen avajaisia vietettiin elokuussa 2018. Rakennuksen kustannusarvio oli 16,2 miljoonaa euroa ja sen rahoitus tuli EU:n aluekehitysrachasto ASTRA:sta.

Viron taideakatemia

Viron ainoa yliopistotasoinen koulutus taiteen ja muotoilun aloilla tarjoava oppilaitos

- Perustettu vuonna 1914 Viron taideteollisuuskoulu -nimellä
- Vuonna 1989 perustetun Tallinnan taideyliopiston nimi muutettiin vuonna 1995 Viron taideakatemiaksi
- Viron taideakatemiassa opiskelee noin 1 300 opiskelijaa
- Rehtorina toimii arkkitehtuurin historioitsija ja akateemikko Mart Kalm
- Korkeakoulu tekee yhteistyötä lähes 100 ulkomaisen yliopiston kanssa



13



14



15

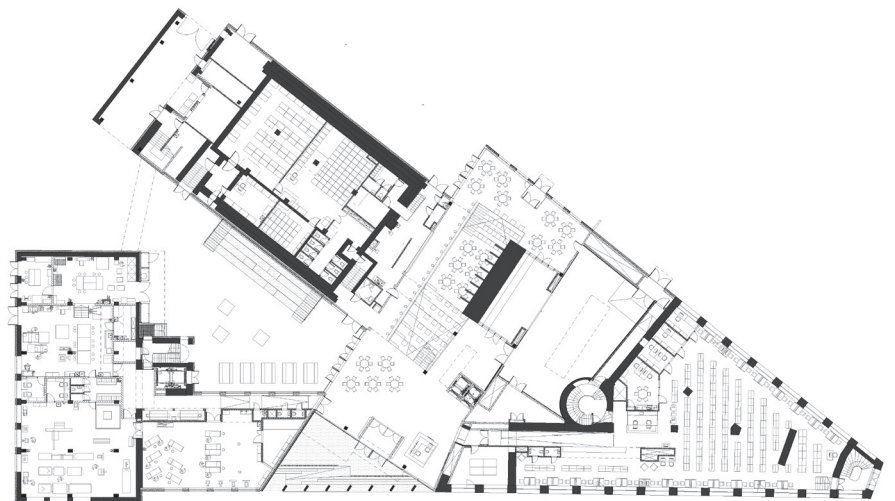
13 Uudessa mustassa osassa on paljon pieniä auditorioita ja seminaaritiloja. Siirrettävillä verhoilla voidaan myös rajata tiloja.

14 Pääportaikko yhdistää eri rakennusten toiminnot toisiinsa.

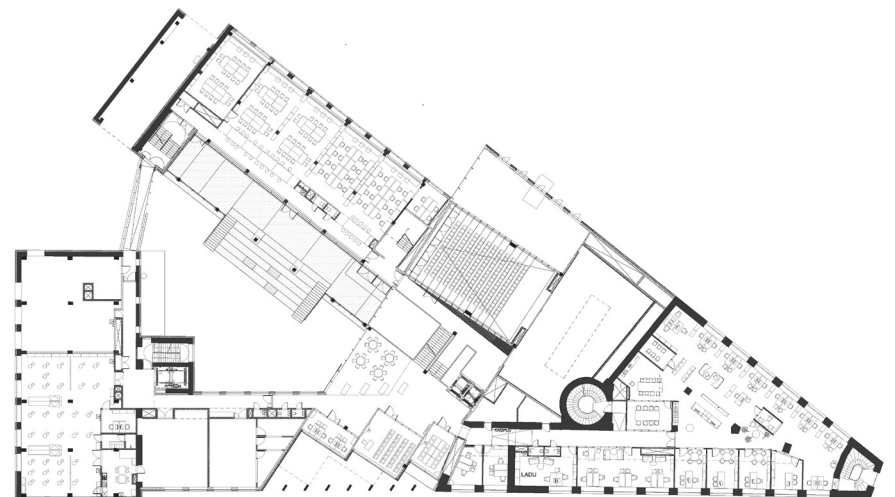
15 Vanhojen tilojen maalipinnat ja muistumat eri kerrostumista on jätetty näkyviin.

16 1. kerros. Katutaso ja sisäänkäyntikerros.

17 2. kerros



16



17



18

Viron taideakatemia palkittiin Viron vuoden 2018 betonirakenteena

Viron taideakatemia palkittiin maaliskuussa Viron vuoden 2018 betonirakenteena.

Tuomaristo oli yksimielinen valinnassaan ja perusteli voittajaa muun muassa näin: Uusi rakennus ja vanhat rakennukset on liitetty arkkitehtonisesti ja toiminnallisesti erinomaisella tavalla toisiinsa. Rakennuksessa yhdistyvät eri aikakausien taidokas betonirakentaminen ja eri aikakausien tyylit. Kokonaisuus sisältää Viron ensimmäisen tasavallan betonirakenteet, Neuvostoliiton teollisuusrakennusten esivalmistetut betonirungot, joissa on välikatot, Neuvostoliiton aikakaudella valmistetut hallintorakennukset sekä nyt uuden, modernin rakennusosan.

Tuomaristo arvosti myös sitä, että betonipintoja on jätetty mahdollisimman paljon ja rohkeasti näkyviin. Betonipinnoilla on aikaansaatu ilmeikkäitä ja kiinnostavia tiloja.

Tuomariston puheenjohtaja Aadu Kana totesi puheessaan: "1920-luvun Viron teollisen arkkitehtuurin, neuvostoajan ja nyt modernin aikakauden parhaat esimerkit on koottu arvokkaaksi, mutta nuorekkaaksi kokonaisuudeksi. Viron Taideakatemia on hyvä esimerkki betonista kestävästä rakennusmateriaalista."

Lisätietoja: www.betoon.org , www.eetl.ee
<http://www.betoon.org/ab-2018>

Estonian Academy of Arts

– The Concrete Building of the Year 2018

Architecture – KUU Arhitektid: Joel Kopli, Koit Ojaliiv, Juhan Rohtla and Eik Hermann

Contractor Award: Estonian Academy of Arts
 Designer Award: Inseneribüroo Printsip OÜ: Tõnu Peipman, Piret Lindma, Andres Sokk, Tom Arula

Interior Design Award: Pink OÜ : Tarmo Piirmets, Raul Tiitus

Constructor Award: Astlanda Ehitus OÜ
 Concrete Works Award: Maru Betoonitööd OÜ

Concrete Award: Betoonimeister OÜ
 Concrete Elements Award: Framm AS, Paneelivabrik OÜ

Formwork Award: Peri AS, Ramirent Baltic OÜ

18 Suuren auditorion alapuolella sijaitsee pienempi auditorio, jota voi käyttää luentoja ja työskentelyä varten. Tilat avautuvat kahvio- ja pääaulatiloihin. Näiden tilojen kautta voi kulkea rakennuksen läpi.

19 Pääportaikko yhdistää eri kerrokset ja tilat aukeavat keskusaulaan.

20 Pääsisäänkäynti. Oppilaitoksen ovet on avattu myös ulkopuolisille. Aulassa järjestetään konsertteja, auditoriossa avoimia luentoja. Alakerran kirjasto on julkinen.



19



20





22

21 Viron taideakatemian keskellä on "sydän", uusi rakennus, joka yhdistää kaikki vanhat tehdasrakennukset toisiinsa. Näkymä käytävältä. Sisäpihalla voi järjestää erilaisia tapahtumia ympäri vuoden. Käytävien varsilta löytyy valoisia työhuoneita ja tapaamispaikkoja.

22 Yhdyskäytävä.

Estonian Academy of Arts

KUU Architects:

The new main building of the Estonian Academy of Arts lies between Tallinn's Old Town and the sea. The former garment factory complex was partly demolished and partly preserved to accommodate a new function – teaching arts, crafts, design, architecture, preservation and history of art. The idea was to amplify the potential of synergy between different faculties and different outlooks on creativity. As the students of the school are creative people who cannot stand preformed ideas and works, our aim was to have a building not as a work in itself, but as a frame for the future works produced within its interior; to create an emergent space or a scaffold space which could be continually renewed by the interventions and extensions by the students and professors.

Our key idea was to reconnect the departments of the academy and to regenerate synergy between them.

The site contained a factory complex with a rich history of more than 13 layers. Our strategy was to revere and expose the raw emergent quality of these spaces complimenting the creative activities within.

A slice was cut out of the old complex and replaced with a new volume – a heart for the school, providing access to the building and its

branches. Spanning from the heart containing mostly public functions and common lecture rooms are 3 volumes: administration, student studios and workshops.

The circulation and transparency is provided for by vertical and horizontal connections – the bloodstream – wrapped around the courtyard. Parallel to it a technological bloodstream – a thick wall containing communications and "spaces that serve", leaving others free to be rearranged.

The project contains undetermined spaces for ad-hoc uses – e.g. a scaffold-like grid of terraces and rooms attached to the student studio building. 3 elements – the scaffolding space, the heart and the bloodstream – work together, creating synergy between the creative fields and sustain development.

The structural material of the building is concrete. The soviet-era building-parts are predominantly pre-cast and the oldest (pre-soviet) and newest parts were mostly cast in-situ. The construction material and structural elements have been exposed and the courtyard's newly cast concrete framework follows the dimensions of the previously existed structure. The main architectural element in the interior – the so-called active wall – is clad in wood strips – which create a contrast with the concrete shell and also perform acoustically.

21